

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

Să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

Să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Internatul arhidiecezan

S'a înfăptuit și această operă de caritate creștinească și educație în spirit religios. Ea se înșiră cu demnitate printre problemele bisericesti, impuse de cerințele vremii, cari se înfăptuiesc încet, pe rând, dar după un plan bine determinat și urmărit cu consecvență, ce nu se desminte.

Întâiul care a dat ideea unui orfelinat pentru copiii orfani ai preoților noștri a fost I. P. Sfințitul nostru mitropolit Nicolae, prin propunerea pe care a făcut-o sinodului arhidiecezan în 1912. Propunerea a fost primită atunci de sinod, dar realizarea ei a rămas în sarcina propunătorului, pe când a venit la cârma bisericii.

În bis-rica noastră — spunea atunci deputatul Nicolae Bălan — până astăzi n'avem astfel de instituții de caritate sau filantropie organizată, ceea ce nu înseamnă, că în biserică noastră nu s'ar face acte de caritate creștinească; se fac, dar fără organizare, dela om la om. Progresând însă biserică noastră și dându-se o interpretare din ce în ce mai superioară principiilor moralei creștine, trebuie să ne gândim și la datorințele de a purta grija de alinare a lipșurilor și necazurilor și prin instituții de caritate, organizate pe baza unor principii morale mai superioare decât acela al întinderii unei bucăți de pâine cerșetorului dela ușa casei. O biserică, care produce astfel de roade ale iubirii de aproapele, câștigă încrederea și alipirea credincioșilor ei, ca una care se luptă să-și re-

alizeze principiile morale ce o însuflețesc și care poartă la inimă binele celor loviți de soarte. Din experiențele de până acum putem spune că și la noi fiecare scop moral mare își găsește inimile creștinești, cari să-i facă cu puțință realizarea. Așa se vor găsi încetul cu încetul sprijinitori și ai unui orfelinat sau azil pentru orfanii de preoți...

Ei s'au găsit abia acum.

Era ea o dorință arzătoare a preoțimii înființarea unui internat, ca să dea adăpost sigur și mijloc prielnic de creștere pe seama copiilor lor dela diferitele școli ale Sibiului. În August 1921 o confătuire a preoțimii din jurul acestui oraș cerea I. P. S. Sale și Consistorului să pună la dispoziție o parte a edificiilor ce se țin de seminarul «Andreian», ori o altă localitate corespunzătoare... dar n'au precizat modalitatea înființării și nu s'au gândit la mijloacele materiale pentru susținere. Despărțământul Mercurea al Asociației clerului a mers cu un pas mai departe, în conferința sa pastorală din Octomvrie, acelaș an, propune în acest scop o contribuție anuală de 5% după salariu, din partea fiecărui preot.

Dar chestiunea necesită chibzuință și studiu amănunțit, pentru ca alcătuirea să fie pusă pe temelii solide. Paralel cu inițiativa luată de P. V. Consistor la începutul anului curent, întâia sută de mii de lei, câștigată prin intervenția și stăruința I. P. S. Sale, pentru procurarea mobilierului și orânduirea aranjamentului dela

început, a fost prilej hotărâtor pentru înfăptuirea acestui așezământ, a cărui înființare se propunea sinodului arhidiecezan. Consistorul a arătat clar și izvoarele din cari se poate scoate suma necesară pentru întreținere, 278 800 lei anual. Începutului bun se adaugă în curând o a doua sută de mii lei, dobândită tot prin străduințele ale I. P. S. Sale. Consistorul cedează gratuit spre folosire casa frumoasă, cu grădină largă din strada Berg, a fondului orfelinatului și — internatul arhidiecezan și-a deschis în Septemvrie porțile sale, pentru a adăposti gratuit orfanii săraci ai preoților și funcționarilor bisericesti precum și copiii preoților în funcțiune și ai altor părinți ortodoksi din arhidieceză ca solvenți.

Importanța acestei instituții, inițiată de I. P. Sfințitul nostru mitropolit și înfăptuită prin însuflețirea și dragostea jertfitoare a preoțimii, apare în lumină deplină. Să ne dăm seamă numai de ajutorul și mângăierea pe cari le dă orfanilor și bietelor preotese văduve cari, lipsite de mijloace, luptă cu nespuse greutate pentru a și putea crește copiii după cerințele poziției sociale pe care o au. O mai necesară operă de binefacere creștinească nici că putea întreprinde biserică.

Dar internatul, aici în Sibiu, este în aceeaș vreme și o instituție de mare utilitate publică. El scoate un însemnat număr de școlari din mizeria unor găzduri prin bucătării și lucrătoarele oamenilor de rând, cari nu aveau altă legătură cu ei

FOIȘOARA

Cuvânt

de deschidere la conferința pastorală din despărțământul «Asociației A. Șaguna» din Cetatea de peatră, rostit de prot. Zaharie Manu.

De mă iubiți, păziți poruncile mele, căci cei ce împlinesc ce eu le zic, sânt prietenii mei.

Ioan 14. v. 15. 16.

Onorată conferință. — Dacă aruncăm o privire în istoria vieții sufletești a neamurilor observăm o năzuință continuă a omului spre culmea unei fericiri mai desăvârșite, spre apropierea o ființă spre premă, spre unire cu acea eternică, numită Zeu.

În această frământare evolutivă a omului în cursul veacurilor se ivesc personalități, care pentru a putea fericii omul, au dat unele directive și precepte pentru ajungerea fericirii reclamate de sufletul omului, precum și pentru regularea acțiunilor indivizilor, și a raportului între singuraticii membri ai alcătuirilor sociale.

Așa vedem pe un Solon și Licurg, cari prin anumite precepte au încercat desăvârșirea organizației de stat a Atenei și Spartei, — apoi

b-liduci, filozof și profeti au încercat regularea acțiunilor spre desăvârșire.

Cea mai avansată doctrină și cea mai potrivită pentru toate vremurile, despre care cu drept cuvânt se susține că cerul și pământul vor trece, dar ea va rămânea în veci, este a lui Hristos, fiul Teslarului, creștinismul. El și-a aflat repede aderenți, cari pătrunși în întregă ființa sufletului lor de duhul refacerii omului vechi pentru o nouă împărăție duhovnicească, au făcut ca glasurile lor să resune până la marginile pământului.

Isus este personalitate istorică recunoscută de toată lumea, este însă și fiul lui Dumnezeu după credința creștină.

În mod filozofic chiar și raționaliștii cari au scris viața și doctrina lui Hristos, li susțin dumnezeirea. Așa trauss și Renan, cari li recunosc sublimitatea doctrinei, susțin că «dacă se crede că Socrate a murit ca un sfânt, cu drept cuvânt trebuie să susținem că Hristos a trăit și a murit ca un Dumnezeu».

Viața și moartea lui Isus au fost ca ale unui adevărat Dumnezeu, care a stăpânit sufletul apostolilor și învățăceilor lui până la fanatism.

Învățătura lui e simplă, dar sublimă, e ușoară, dar adâncă, este un tezaur nesecat, ca divinitatea care ni-a revelat o.

Noi, preoții, cari am intrat în slujba acestui dascăl din vin, prin pătrunderea doctrinei lui divine, studiindu-o și practicându-o și inspirându-ne din izvorul nesecat al învățăturilor și poruncilor lui, trebuie să ținem o strânsă legătură sufletească cu El.

Învățătura lui trebuie să ne fie preocuparea de căpetenie, căci pentru aceea ne-am angajat în armata lui mântuitoare. Și aceasta mai ales acum, când răboiul a făcut adânci pustiiri în sufletul masselor, desechilibrând moralul.

Să nu uităm de adevărul dascălului nostru care ne zice că cei ce împlinesc legea lui îl iubesc, aceia cari fac ce el le zice sânt prietenii lui. Deci el cere ca prin activitate să ne dovedim aderenții și prietenii lui, nu prin vorbe goale; căci nu tot cel ce strigă Doamne, Doamne, va intra în împărăția lui. El cere fapte, izvorite din credință.

Noi sântem, vorba lui Isus, vișele din vie, care este El. Toate vișele care aduc fruct, se curățesc, se cultivă, ca mai multe roade să aducă. Pentru aceea ne-am întrunit și noi în conferință pastorală, căci ca niște vișe ale lui Hristos, prin duhul Tatălui atotînțelept să ne cultivăm cu iubire frățească pentru ca să putem aduce cât mai multe roade în viața credincioșilor.

Noi trebuie să fim străjari neadormiți al ortodoxiei, credinței creștine și moralului divin.

decât a plății foarte ridicate, pe care o încasau dela părinți, în schimbul unei întrețineri nemulțumitoare, fără să mai pomenim de totala lipsă de interes pentru creșterea lor. Internatul, pe lângă o întreținere mai ieftină și mai bună, se îngrijește și de educația lor. Copiii de preoți și ai altor credincioși cresc sub privegherea și controlul bisericii, în spiritul și atmosfera religioasă, pe care conducerea internatului va căuta să o creeze și să o susțină cu toate mijloacele, ce îi pot sta la îndemână. Avem convingerea fermă, că din rândurile celor educați aici vor ieși oameni cu convingeri religioase, devotați bisericii; de aici se vor recruta în viitor pentru cariera preoțească vestitorii însuflețiți ai evangheliei lui Hristos și luptătorii vajnici pentru ortodoxia susținătoare a românismului nostru.

Atârnă dela răsna preoțimii, în primul rând și dela înțelegerea și sprijinul credincioșilor, ca această instituție, ce poate adăposti azi 60 de elevi, să crească, să înflorească și să se desăvârșească într-o mare instituție, de binefacere, pentru întreaga mitropolie ardeleană. Dumnezeu să binecuvinteze începutul bun, să reverse darurile Sale bogate peste silințele nobile ale tuturor oamenilor de bine, cari vor ajuta lucrul bun.

Să ținem minte

(=) Câteva prețioase mărturisiri s'au rostit zilele acestea la Congresul uniunii romano-catolicilor din Ungaria, ținut în capitala maghiară.

S'au spus și s'au repetat acolo cuvinte, al căror înțeles nu se poate trece cu vederea, dacă voim să ne apărăm averile noastre sufletești, pentru care întreg neamul românesc a cheltuit muncă și suferințe de sute de ani.

La congresul romano-catolic din Budapesta au participat: șefi bisericești, arhiducele Iosif cu familia sa, și cu toată ungerimea care «se deșteaptă»; și a mai fost de față și nobilimea, care deși nu se deșteaptă, și deși e departe de a fi nobilă, dar — în considerația latifundiilor și

privilegiilor sale — face totuși *politică iredentistă*, cea mai rentabilă în Ungaria «ciuntită».

În ședința din ziua ultimă a congresului a luat cuvântul unul dintre intimii regentului Horthy, preotul Ștefan Zadravec, cu numele slovăcesc și cu sentemente, la părere, curat maghiare.

Sfinția sa, Ștefan Zadravec, a mărturisit, dela tribună, în chipul următor:

«Catholicismul (adecă, mai exact: romano-catholicismul) este unica putere, care dă mișcare ideii de integritate a Ungariei. Dovada, pentru aceasta, o găsim în statele urmașe, care fac totul pentru a putea să apretieze religia aceasta. Câtă vreme croatul este romano-catolic, statul iugoslav se vede amenințat. Câtă vreme slovacii și rutenii sânt romano-catolici, statul ceho-slovac nu poate să doarmă liniștit».

Românii greco-catolici din statul român, — ca element de prea puțină încredere pentru «integritatea» maghiară — nu sânt luați în seamă în discursul lui Zadravec, care își urmează șirul ideilor astfel:

«Chiar dacă croații, slovacii și rutenii nu știu vorbă ungurește, cât timp ei sânt romano-catolici, *trebuie considerați ca maghiari (!)*, — ei sânt stâlpii integrității Ungariei».

Vorbitorul, după ce a zugrăvit puterea catholicismului papal pentru maghiari, trece la preamărirea regalității «apostolice». Adunarea, electrizată, răspunde, în lungi aplauze, strigând: «*Să trăească regele Otto!*»

La urmă părintele Zadravec este felicitat «în numele națiunii și al bisericii» din partea primatului Czernoch, și cu nesfârșită gingașie este îmbrățișat de fostul «amic» al școalelor noastre confesionale, de contele Apponyi, în vreme ce o telegramă a congresului, semnată de președintele conte Ioan Zichy, talmăcește omagiile romano-catolicilor din Ungaria către «Maiestatea Sa, Regina Zitta», văduva ex-regelui Carol, și către augusta sa familie din exil.

Mișcarea aceasta dela Budapesta arată din nou, cum înțeleg romano-catolicii a

pune confesiunea lor în serviciul politicei — după exemplul dat veacuri de-a rândul de Roma paplor iscusiti.

Porvirea se îndreptează împotriva Cehoslovaciei, Iugoslaviei și României.

Cu cât mai mult va crește puterea și înrăurirea Vaticanului asupra țărilor mari și mici, cu atât mai tare se amenință temeliiile oricărui stat nou format, în care catholicismul Romei nu este încă dominant.

Statul român, și biserica sa ortodoxă, — în fața provocărilor și a uneltirilor întocmite cu șiretenia tradițională, prin agenți de tot felul, — trebuie să se apere fără întârziere împotriva lor, și să lumineze mințile poporului credincios, asupra căruia străinii au ajuns din ce în ce mai îndrăznici, pregătesc atentate, îndemnându-l la fapte de nesupunere și răsvărire.

Statul român nu prigonește confesiunile sale; credințele religioase se manifestă la noi în largă libertate; — dar ceea ce se comite pe ascuns și se încurajază de congresele budapestane, ne forțează să stăm de pază cu toată grija și energia de care dispunem, până când adversarii și dușmanii noștri vor recunoaște singuri, că poporul român nu poate să cunoască altă credință, decât «legea» lui românească: cu ea trăește; fără de ea vegetează, se s'ânge și pier.

Preotului Zadravec putem să-i aducem mulțumiri pentru sinceritatea declarațiilor sale așa de prețioase.

Parlamentul. Ședința camerei din 25 I. c. s'a ocupat de campania ungurească dela Budapesta împotriva încoronării Suveranilor români. Parlamentul maghar adecă, prin glasul deputatului Szilágyi, a exploatat declarațiile partidului național român din protestul său și le îndreptează împotriva statului român. Dl N. Iorga, în interpelarea sa, întreabă pe dl ministru de externe I. G. Duca, dacă nu crede că singurul răspuns ce se cuvine acestui act de desperare, este disprețul unei națiuni sigure de dreptul său și gata oricând să-l apere, peste regretabilele exagerări ale luptelor de partid pe care numai o totală lipsă de simț politic le ar putea înțelege ca o încurajare pentru revanșele învinșilor.

În chestiunea declarațiilor din parlamentul maghar a luat cuvântul, în ședința camerei

Să producem un suflu religios moral puternic în sufletul credincioșilor noștri, să fim dornici de muncă duhovnicească pătrunși de însemnătatea rostului nostru în viața religioasă și națională a poporului; să nutrim ambiția de a fi într'adevăr părinții sufletești ai credincioșilor, pe cari să-i conducem cu stăpânire de tată.

În fața sectarilor religioși și a curentelor distructive să stăm neclățiți ca niște paznici pătrunși de veșnicia evangheliului lui propovăduit de biserica noastră și vremelnicia acelor curente șubrede.

Societatea așteaptă regenerare sufletească, prin formarea de caractere religioase morale, puternice, și ochii tuturor sânt îndreptați asupra preoțimii.

Să privim prin urmare dascălul nostru, Hristos, care era puternic cu cuvântul și cu lucrul, și care ne zice «precum eu am făcut, faceți și voi așa». Deci prin muncă, plinind poruncile lui, ne facem adevărații lui prieteni.

Implorând și din acest loc darurile Duhului sfânt asupra lucrărilor noastre și zicându-și iubii frați bine ați venit, deschid ședința.

Linia ferată între Arad și Oradea-Mare se va termina, după o știre mai nouă, nu în primăvara viitoare, cum s'a anunțat, ci în cursul anului acestuia, 1922.

Din timpurile trecute

III

— Danie. — Incendiu. — Cutremur de pământ. — Inghet. —

Act de danie despre cărțile bisericești:

«Această sf. carte care se cheamă Treod sau cumpărat de robul lui Dumnezeu *Manoil Hagiu Constantin din Brașov* și sau dat de poameană sfintei bisericii neunite din Hendorf, cinstitul scaun al Sighișoarei, ca să fie al bisericii bănă va fi o hârtie dintr'ansul și așa sau dat ca nimenea în veci să nu-l mai înstrăineze dela această sfântă biserică, nice să nul mai poată vinde, nice cu bani, nice să nul schimbe pentru altă carte sau pentru alte odoară, ci să fie chiar al bisericii în veacul ei. Iară cine ar fura sau întralt feliu ar muta din biserica aceasta, să aibă a da răspuns la înfricoșata și dreaptă judecată a Domnului nostru Isus Hristos. Și am scris acest zapis eu, smeritul între preoți *Ilie Medrea*, fiind paroh la această sfântă biserică la Ano 1788 Martie 4 zile.»

O întâmplare nenorocoasă pentru comuna Hendorf, un incendiu mare, la anul 1804, Mai 11 zile:

«La anul 1804 Mai 11 zile întro Mercuri la 1 ceasuri amezăzi sau aprins șura lui Si-

mion Buzea și au ars întrun ceas 14 case rumânești și sași, amândouă rândurile, rândul din jos de cătră Hărtibaciu dela Achim Buta până în cap de cătră Netuș, și au început rândul dela Iosif Hantăn adecă rândul din sus și an ars până la Andreș Kătană (sas) și rândul de cătră popa sașilor dela Martin al lui Mateș adecă Martin Doicilondor (Teutschländer) până la George Glatz șoleru (adecă învățătorul săsesc) de cătră Netuș adecă suma 14 Rumâni și sași ca(m) 80 și așa au ars încât ce au fost de lemn tot sau topit și case de peatră coperite cu roșu (ticle) au ars 12, și au rămas oamenii la mare sărăcie Aceasta am scris ca să se fie minte, la acest an eram preot eu, smeritul preot *Ilie Medrea*, paroh la această parohie la Hendorf».

Întru adevăr mare sărăcie a adus, pentru că atâta material pentru reedificare nu au mai avut oamenii deodată a aduna, din care cauză, cu toate că erau în stare bună nu și-au putut construi case încăpătoare, ci mai mititele cu 1—2 odăii de toate.

Cutremurul de pământ la anul 1802:

«În anul 1802, 14 Octomvre Hendorf. Întru această zi (sărbătoarea cuv. Paraschiva) dacă am eșit din biserică dela sfântă leturgie, sau cutremurat pământul așa tare, cât așa nam mai po-

române din 26 I. c., și deputatul Iosif Sándor, și în numele parlamentarilor maghiari spune că partidul maghiar a luat parte la încoronarea dela Alba-Iulia, declară totodată că ungurii din Ardeal sânt mulțumiți cu guvernarea românească, nu vor face nici odată iredentă și asigură guvernul de toată supunerea și credința ungarilor și săcuilor, astăzi cetățeni români.

Dl I. G. Duca, ministru de externe, a făcut următoarele declarațiuni: Domnilor deputați, și eu sânt de perfect acord cu dl Iorga. Consider că discursul deputatului Szilágyi din parlamentul maghiar nu merită alt răspuns decât disprețul nostru. Sărbătoarea dela Alba-Iulia a fost nu numai încoronarea unui Rege iubit, a fost și încoronarea străduințelor de veci ale poporului român, a fost încoronarea dreptății seculare a cauzei noastre, — dreptate seculară doborâtă și prin jertfele vitejești ale tuturor românilor cari au luptat și s'au jertfit pentru neamul lor. Și atunci, domnilor deputați, veți înțelege că un act de o asemenea importanță istorică și de o asemenea măreție nu poate să fie nici întunecat nici atins măcar de ceea ce se poate vorbi de un deputat oarecare din parlamentul maghiar.

Ministrul a terminat zicând:

«Cu aceasta aș încheia ceea ce am avut de spus, dacă cuvintele deputatului Szilágyi n'ar fi fost rostite fără protestare în parlamentul unei țări și reprezentanților unui guvern cu care România este în raporturi diplomatice. Am văzut între altele că s'ar fi rostit deputatul Szilágyi următoarele cuvinte:

«Noi însă ne vom folosi pentru schimbarea acestei granițe de orice mijloc legal și ilegal, pe față și ascuns, pământesc și subteran, dacă place sau nu, — vom pune în mișcare toate mijloacele pentru a schimba această graniță».

Guvernul ungar știe că în limitele tratatelor actuale sântem gata să întreținem cu dânsul raporturile cele mai bune. Voi pune să se cerceteze dacă aceste cuvinte au fost într'adevăr rostite și desigur că dacă ele au fost rostite, asemenea atitudini atrag după ele consecințele lor. Domnilor, nu vreau să termin aceste puține cuvinte fără să constat în urma tuturor cuvântărilor cari s'au rostit că, atunci când este vorba de interesele naționale, guvernul țării poate să conteze pe sprijinul tuturor cetățenilor conștienți și ai întregului parlament».

Atât la cameră, cât și la senat, s'a citit, la sfârșitul ședințelor, decretul de închidere a sesiunii extraordinare a corpurilor legiuitoare.

Adunarea partidului național. Astăzi Marți, în 31 I. c., se ține în sala mare dela Urania în Sibiu adunarea partidului național român, la care vor participa toți fruntașii partidului.

menit așa mare cutremur, și au ținut atâta cât ai fi putut zice cât de rar și frumos Psalmul 50: «Miluește-mă Dumnezeu după mare mila ta». Tocmai întraceasta zi au gătat și zugravul Ioan Pop din Făgăraș, a zugrăvit tâmpla bisericii din Hendorf. Ilie Medrea, paroh neunit la Hendorf».

Un îngheț la 1810:

«La anul 1810, la luna lui Mai 18 și 19 au bătut un vânt răce, cât săpau la cucuruz oamenii cu zechile încinse, și așa nau putut să sape de trig, ci mai mulți au fugit acasă pentru frig, apoi la 20 dimineața au nins zăpadă: erau holdele între păduri și sta zăpada pe holde albă și pădurea albă de zăpadă și tot așa au bătut vânt răce ca eara, și până la 21, încă și atunci au nins puțin, tocmai când veniam dela biserică dela sfânta Ierurgie (adeca la sărbătoarea Constandin și Elena) apoi după prânz au mai nins mai tare, dar, zăpada n'au stătut: Dar frig au fost ca iarna încă și la 22 și la 24, apoi sau mai îndreptat vremea. Aceasta am scris ca să se fie minte, și am scris eu, smeritul între preoți, Ilie Medrea, paroh întâi la aceasta parohie. Anul, luna, ziua deasupra».

Pr. Andrei Moldovan.

Cler care susține interesele ungurești

Ne ocupăm la alt loc al ziarului nostru cu declarațiile prețioase făcute în congresul romano-catolic dela Budapesta.

Mai toate ziarele românești văd existența unei anumite legături între cele petrecute la acest congres, și între atitudinea mai nouă a episcopilor catolicismului apusean, cari în frunte cu nuntial papal din București, *Marmaggi* luaseră hotărârea de a nu intra în ziua de 15 Octombrie 1922, în catedrala încoronării la Alba-Iulia, pentru că acolo aveau să slujească arhierii bisericii noastre ortodoxe.

Insuși «sfântul» părinte dela Roma a dispus ca reprezentantul său și ceilalți prelați ai bisericii sale să sfiडेze statul român și să nu participe în biserica «eretice» la sărbătoarea încoronării suveranilor români, ci să demonstreze stând afară, «după ușă».

Este astfel învederat, că Vaticanul dă îndrumări nouă clerului său, să susțină *interese maghiare*, dușmane nu numai ortodoxiei, ci și întreg neamului românesc.

Cercurile chemate ale statului putea-vor tolera astfel de amestec al străinilor în afacerile interne ale țării? Care este rostul, din punct de vedere românesc, al prezenței în București a unui sol al papei, — când acest reprezentant este salutat la Cluj cu stindardul maghiar de cătră ungrimea noastră romano-catolică, și când acelaș sol la Alba-Iulia conduce atacul împotriva statului, al cărui oaspete era?!

Mai trebuie să așteptăm, în indulgența și blândețea noastră, alte nouă provocări din partea rășboinicilor prelați apuseni? Și cam până când?

Ar fi, în acest caz, o dovadă nu atât de răbdare și de bunătate, cât mai ales de mare naivitate a conducătorilor noștri politici actuali sau viitori.

Dela cercurile religioase

— Din Dobârlău, jud. Treiscaune —

Duminecă în 9/22 Oct. a. c., cercul religios *Budila* și jur a oficiat în sobor sf. liturgie. După miruire și împărtășirea cu anaforă a celor din sf. biserică, s'a slujit parastas pentru odihna sufletului, mitropoliților Andrei Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu, a preoților înainte slujitori la acest sf. altar și în special pentru răposatul preot Ioan Olteanu, pentru vrednicul învățător Iosif Sibianu, și pentru toți titorii și binefăcătorii adormiți.

A vorbit preotul Iordan Curcubătă, făcând trecere dela plânsul văduvii din evangelia zilei după unicul său fiu, la plânsul multora din ziua de azi cari la ocaziuni de înmormântări, nu plâng atât după cei răposați, cât mai ales se plâng pe ei, cum zice poporul își plâng necazurile, adecă păcatele, cu care își știu încărcat sufletul.

Dintre multele păcate, plânse de popor, le țimăcește trei: al desfrânării, al furtului și al învățătorilor mincinoși, cari sânt și în parohia Dobârlău (adventiștii).

Arată cum, în contra poruncii dumnezeiești a șasea păcătuiesc nu numai prin fapte, dar chiar și prin gândiri rele, prin vorbe cu 2 înțelesuri, prin arătat de chipuri necuviințioase, prin îmbrăcăminte luxoasă, prin unele obiceiuri și jocuri. Unii părinții vorbesc rele și în fața copiilor.

Le înșiră pedepsele lui Dumnezeu pentru acest urât păcat. Le dă sfatul să se ferească de lucrurile ce duc la acest păcat, care după zisa Apostolului ar trebui ca «nici să se numească între noi».

Se explică apoi a șaptea poruncă dumnezească: să nu furi. Numește între furturi toate jefuirile, înșelătoriile prin cumpărări, împrumutările nefnapoiate, punerea de foc înșiși proprietarii, mutatul de miezului de hotar, cositul bucatelor altora și împrorocul pe nedrept. De furturi se ține și cămătăria, jocul de cărți și luxul. Sfârșește arătând cum se poate scăpa cineva de păcatul acesta, și că de ar grăi în limbi îngerești, n'ar avea cuvinte destule, să înșire modurile, prin care furăm, înșelăm și păgubim pe deaproapele. Arată apoi și multe din învățăturile mincinoase ale adventiștilor, combate cu argumente din Sf. Scriptura obiceiul lor de a ținea Sâmbăta, ca ziua primă a săptămânii. Documentează cu învățăturile lui Isus și ale sf. apostoli

că Dumineca este sărbătoare a sărbătorilor, zi de bucurie duhovnicească, zi de nădejde a învierii noastre într-o viață veșnică.

Explică cum adventiștii ne fac să avem partea păcătoșilor, ne fac păgâni și vameși, prin aceea că ne învață să n'ascultăm de canoanele sf. biserici, cum ei sânt cei mai mari dușmani ai creștinismului, în special ai românilor, prin aceea că dau apa la moara străinilor, cari vreau să nimicească în poporul român credința strămoșească, aceea credință care a făcut posibilă încoronarea din Octombrie 1922, cu coroana unirii tuturor românilor. Termină cu cuvintele: fericiți cei ce plâng, dar nu fărădelegile lor.

Preoții, după aceasta, cunună o păreche tină, — vorbește pâr. Moise Greceanu despre însemnătatea căsătoriei în raport cu celelalte taine.

Coresp.

Cuvinte de luat la inimă

I. *Un memoriu al «Crucii roșii».* Comitetul internațional al «Crucii roșii» și al «Ligii societăților Crucii roșii» a adresat președintelui conferenței dela Genova din Geneva (mai 1922) un memoriu, vrednic de a fi citit: «De președinte! «Crucea roșie internațională», reprezentată de comisiunea mixtă a comitetului internațional al «Crucii roșii» și al «Ligii soc. crucii roșii», se adresează tuturor guvernelor reprezentate la conferența dela Genova pentru a le exprima speranța și dorința de pace, care însufletește pe milioane de membri ai «Crucii roșii», uniți într-o sfortare universală de bunăvoință în lupta împotriva suferințelor fizice și morale ale umanității».

După a X-a conferență internațională a «crucii roșii» în Genova, în April 1921, a lansat un apel pentru pace, la propunerea senatorului Giovanni Cirano, preș. «cr. r.» italiene, aprobată de adunarea la care erau reprezentate 38 de națiuni. Apelul acesta al comisiunii mixte al «cr. r.» și a «Ligii soc. cr. r.» se adresează tuturor națiunilor și tuturor oamenilor de inimă, «oricare să le fie naționalitatea, religiunea, profesiunea sau rangul social, pentru ca să-i roage să îndeplinească, după mijloacele lor, o propagandă viguroasă și generală împotriva spiritului rășboiului, care ar risca să ruineze pentru totdeauna pacea lumii».

«Oamenii de stat», mai spunea apelul, «scriitorii, școala, universitatea, capitalul și munca să-și aducă cu toți aminte că trebuie, dintr'un interes superior comun, să ajute ca pacea să cucerească lumea. Trebuie mai întâi de toate ca copiii să crească în această idee esențială».

Acest apel al «cr. r.», care este și vrea să fie totdeauna o instituție independentă și universală, desfășurându-și activitatea nu numai în timp de rășboi, ci și în timp de pace și pentru pace, avem datorința de a l'înnoi, adresându l' la această mare conferență dela Genova, de unde trebuie să pornească, cu reconstruirea economică a Europei, planul și hotărârea unei nouă civilizații de pace, care succede civilizației de rășboi, ce a însăngerat pământul în decursul secolilor.

Conferența de Genova constată importanța noilor pași întreprinși pe calea conciliării universale prin societățile naționale ale «Cr. r.», atât la a X-a conf. intern. a «Cr. r.» din Aprilie 1921, cât și la a II-a reuniune a consiliului general al Ligii Societăților «Cr. r.» din Martie 1922.

Instituția ajutorului reciproc a popoarelor n'calamitățile publice, organizația frățească a tinerimii, sub egida «Cr. r.», alte inițiative, izvorâte din aceste două Asociații, vor asigura răspândirea spiritului de pace în nouăle generații ale lumii întregi.

De aceea, urmează apelul, se roagă soc. «Cr. r.» ca să contribuie Conferența «să triumfe... sentimentul solidarității internaționale, pe care se razimă toată garanța unei păci durabile. Favorizând operele de ajutor reciproc între națiuni, vom face să pătrundă acest sentiment în conștiința poporală».

(Memoriul l-am tradus după «Jurnalul oficial» al «Societății Națiunilor», din Iulie 1922, a. III. Nr. 7.)

II. «Consiliul federal al bisericilor lui Hristos» din America a trimis un mesagiu «curții permanente de justiție internațională» din Copenhaga (în Ian. 1922), exprimându-și dorința, în

numele «milioane de adepți», ca să ajungă omenirea la o pace durabilă. «Rațiunea» și «dreptul» să ajungă stăpânitori și să dispară «m toadele de războaie crude și barbare». Aceasta este «rugăciunea» a milioane de americani către «Atot-puternicul, Tatăl oamenilor și Stăpânul națiunilor». Subscris comisia de justiție și Bună voiață internațională a consiliului federației Americilor lui Hristos din America... (Tot după «jurnalul oficial», Apr. 1922).

H. P. P.

Știrile zilei

Erou necunoscut sub arcul de triumf din Bucu-ști. Dl. G. Meirani face propunerea într'un ziar din capitală, ca acum când s'au terminat sărbătorile încoronării, să se ategă unul dintre trupurile eroilor morți pentru patrie, dintre acei ale căror nume nu s'a putut stabili, și să se îngroape sub mărețul arc de triumf, la a cărui ridicare a contribuit și el jertfindu-și viața. — Ceea ce s'au făcut toate țările, preamărindu-și eroii, se cuvine să facem și noi.

Limba română în școlile din Basarabia. Ministerul instrucțiunii, având informațiuni precise că unii dintre membrii corpului didactic dela școlile publice din Basarabia folosesc, în convorbirile lor cu publicul și cu elevii, limba rusă, a trimis școlilor din Basarabia o circulară, prin care le face cunoscută obligativitatea limbii române atât în școală, cât și în relațiile cu părinții elevilor. Circulara prevede că dacă până la finele acestui an școlar, personalul didactic nu și va fi însușit pe deplin cunoștința limbii române, va fi demis dela școlile noastre de stat.

Internatul arhidiecezan, pentru organizarea lui deplină, are lipsă de o conducătoare pricepută în ale menajului, cu inimă și devotament pentru buna îngrijire a elevilor. Onorabili preoți, având bună cunoștință de cineva — mai binevenită ar fi o preotasă văduvă — să binevoiască a anunța direcțiunea internatului împreună cu condițiile de angajament. Conducătoarea are întreaga înțelegere în internat și leafă după înțelegere.

† **Necrolog.** Anunțăm cu durere, că vrednicul preot Aron Mețian din Zărnești în 23 Octombrie a. c. a răposat în Domnul în floarea etății, având abia 45 ani, în urma unui morbo greu. A fost înmormântat în mod cuviincios în 26 l. c. în comuna sa natală Zărnești, j-lit de toți credincioșii noștri. Serviciul funebru a fost oficiat de părințele protopop tractual Ioan Hamsea, asistat de mai mulți preoți. În cuvinte alese a dat expresiune păr. protopop pierderii celei mari, suferite de biserică și popor prin răposarea așa de timpurie. Odihnească în pace!

Bună hotărâre. În ședința Camerei de la 25 Octombrie s'a votat legea prin care se obligă toți editorii din țară să trimită câte 2 exemplare din tipăriturile ce publică: Academiei Române, Universităților din Cluj și Cernăuți, Fundațiunii Carol și «Asociațiunii» noastre în Sibiu. Este aceasta o măsură de mare însemnătate pentru toate așezămintele amintite. Votul camerei, cu deosebire ne umple de bucurie întru cât privește «Asociațiunea» noastră. Se știe cu ce greutate se luptă aceasta întru dezvoltarea activității ei binefăcătoare pentru luminarea și deșteptarea tuturor straturilor societății românești, de aceea salutăm cu recunoștință votul înaltelor corpuri legiuitoare. Cel puțin pentru viitor vom putea găsi, în biblioteca acestui centru de cultură, toate produsele literare din cuprinsul țării, și vom avea, astfel, o comoară bogată pentru cultura spirituală, pe toate terenele de știință.

Impotriva boalelor molipsitoare. În țările civilizate a început luptă hotărâtă împotriva boalelor molipsitoare, ca tuberculoza, boalele venerice ș. a. La Paris de mulți ani există măsuri radicale pentru a combate acești dușmani ai societății și ai individului. Acum se vestește din Berlin, că o comisiune a parlamentului a pregătit proiectul de lege, care dispune următoarele: Ori-cine știe sau crede că este atins de o boală molipsitoare și încheie o căsătorie fără să informeze partea cealaltă despre starea sănătății sale, se pedepsește cu închisoare până la trei ani de zile. — Exemplul bun trebuie urmat în toate țările.

Se aduce la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților că

Medicul maior Dr. Ioan Moga

medic șef al diviziei VI infanterie

a încetat din viață în Tarutino, Basarabia, în 19 Oct. 1922 și a fost înmormântat în cimiterul central din Sibiu în 26 Octombrie 1922. (192) 1—1

Văd. Ana Moga, Dina Moga, Eugenia Pușcariu n. Moga, Ileana Ana Pușcariu, ca mamă, Rica Moga, Dr. Lia Moga, ca surori

Nr. 287 prot. 1922

(191) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Veseud, protopresbiteratul Mediaș, cu provocare la rezoluțiunea consistorială din 13 August a. c. Nr. 5145 Bis., se publică nou concurs în termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poftiți a-și înainta cererile de concurs, înzestrate cu documentele necesare, subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare a se prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică spre a cânta și predica, eventual celebra.

Mediaș, la 25 Septembrie 1922.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mediaș în înțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea,
protopop.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.
Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.
Coale pentru registrele de exhibite.
Tipărituri pentru bugetele școlare.
Procese verbale la examenele particulare.
Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.
Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev
Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificării.
Matricole școlare.

La **Librăria Arhidiecezană în Sibiu**, se află de vânzare

Noul Testament

(cu litere drile)

de

Andrei baron de Șaguna

Prețul: crudo Lei 2—, broșat Lei 4—,
plus porto postal Lei 2—.

Anunțuri și reclame

Singurul ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Catalogul

cărților și imprimatelor (blanchetelor) din editura și depozitul

Librăriei arhidiecezane

cuprinzând un număr foarte considerabil de cărți bune și folositoare, grupate în XXV de titli, precum și specificarea de blanchete în afaceri bisericăști, școlare și episcopice pentru oficiile protopresbiterale și parohiale, asemenea și pentru direcțiunile liceelor și școlilor primare, a apărut și s'a trimis tuturor oficiilor protopresbiterale.

Se mai află în depozit portretele MM. LL. regele Ferdinand I și regina Maria, a arhiepiscopului-mitropolit Andrei baron de Șaguna, Miron Romanul și Ioan Mețianu, și a marelui mecenat Emanuil Gozsdu, precum și diferite icoane.

Se pot comanda la Librăria arhidiecezană și odoare și odăjdii bisericăști, cu prețurile cele mai reduse.

Se publică separat broșurile dela 62 «Bibliotecă» ce se află în depozit.

Comandele se execută mai avantajios prin rambursare.

Se primesc comande și pentru cărți cari nu se cuprind în catalog, procurându-se cu posibilă grabire.

Librăria primește comande și pentru procurarea de sigile și ștampile.

Prețul catalogului: 2 lei, ear porto postal 50 bani.

La **Librăria Arhidiecezană din Sibiu** se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dni Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 30 Lei plus porto postal 5 Lei

Au sosit la Librăria Arhidiecezană

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scriitorii români. Biblioteca Universală

La **Librăria Arhidiecezană** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, officii și particulari cu

prețuri moderate

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nr. 1 apărut 33 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrațiuni colorate și instructive

Prețul unui Nr. 2 Lei